

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4469/22
18.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Маје Чогурић, председника већа, Миленије Петричевић и Јасне Лозук, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жарко Станисављевић, адвокат из Лесковца, Моше Пијаде 22/2, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Небојша Шарац, адвокат из Београда, Адмирала Гепрата 17, ради утврђења и дуга, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1218/16 од 2.6.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1218/16 од 2.6.2022. године у делу става трећег изреке којим је делимично усвојен евентуални тужбени захтев тужиоца АА из ... и обавезана тужена ББ из ... да тужиоцу на име дуга исплати износ од 16.000 евра, као и у ставу четвртом изреке и у наведеним деловима жалба тужене **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1218/16 од 2.6.2022. године у преосталом делу става трећег изреке у односу на начин исплате главног дуга и законску затезну камату, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ББ из ... да тужиоцу АА из ... на досуђени износ главног дуга од 16.000 евра исплати камату по стопи Европске централне банке почев од 16.5.2006. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате по стопи предвиђеној Законом о затезној камати, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1218/16 од 2.6.2022. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се утврди да је тужилац власник стана број ..., који се налази у ... улици ... у ..., површине

75 м², уписан у ЗКУЛ ... КО ..., на КП ..., те да у року од 15 дана по правноснажности пресуде тужена уступи наведени стан у својину и државину тужиоцу испражњен од лица и ствари, као и да се на основу пресуде тужилац може укњижити као власник предметног стана код надлежне Службе за катастар непокретности Београд. Ставом другим изреке делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име дуга исплати 50.000 евра, са законском затезном каматом по каматној стопи Централне европске банке почев од 16.5.2006. године до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке делимично је усвојен евентуални тужбени захтев тужиоца АА из ... па је тужена ББ из ... обавезана да тужиоцу на име дуга исплати 16.000 евра, са законском затезном каматом по стопи Централне европске банке почев од 16.5.2006. године до коначне исплате, у року од 15 дана по пријему преписа пресуде, под претњом извршења. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати 304.550,00 динара, у року од 15 дана по пријему преписа пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку, побијајући је у ставовима трећем и четвртим изреке. Трошкове другостепеног поступка одређено је тражила.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом тужене указује да је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка предвиђена чланом 374. став 2. тачка 12. наведеног става, јер је изрека пресуде разумљива, не противречи сама себи ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан, непротивречан и убедљив начин, а који логично и недвосмислено произлазе из изведених доказа и целокупног стања у спису, па пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је од тужиоца примила износ од 50.000 евра, са роком враћања до 1.6.2005. године, што је потврђено признаницом коју је тужена потписала. Предуговором о куповини непокретности од 16.1.2006. године, парничне странке су уговориле да продавац, тужена у овој парници, преноси у својину купцу, тужиоцу у овој парници, стан бр. ... у ... улици бр. ..., за купопродајну цену од 16.000 евра, коју купац исплаћује у целости на дан закључења предуговора (члан 2.). Уговорено је да уколико продавац до 15.5.2006. године не изврши повраћај купопродајне цене купцу, он ће на основу овлашћења које продавац да адвокату, сачинити и оверити уговор о купопродаји стана (члан 3.). Уговорено је и да ће одредба члана 2. важити у случају неиспуњења члана 3. предуговора. Признаницом од 16.1.2006. године, која садржи потписе парничних странака, потврђује се да је тужена примила од тужиоца 16.000 евра на име купопродајне цене за стан у ... улици, који износ је исплатио тужилац на основу предуговора о купопродаји од 16.1.2006. године и

констатовано да признаница важи у случају неиспуњења члана 3. предуговора. Према исказу тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, туженој са којом је у сродничким односима је почев од 2004. године у неколико наврата позајмљивао мање новчане износе, без камате, које је она у почетку враћала, али се временом дуг увећавао, па су се договорили да сачине признаницу као доказ о позајмљеном новцу, те је тужена потписала признаницу којом се потврђује да је од тужиоца примила 50.000 евра. Почетком јануара 2006. године, када је од тужиоца тражила на зајам још 16.000 евра, тужена је понудила да му у случају да не врати зајам прода стан у ... улици, уз услов да јој тужилац поред раније датих 50.000 евра, исплати још 16.000 евра. Тужена је сама сачинила признаницу којом се потврђује да је од тужиоца примила 50.000 евра, као и предуговор. Потврдила је да је потписала признанице и предуговор, иако је негирала да је од тужиоца примала новац на зајам, јер за тим није имала потребе, тврдећи да је тужилац од ње тражио да потпише признанице и предуговор како би му помогла, односно да би тужиоцу исти служили као покриће код његових поверилаца. С обзиром на то да није била задовољна текстом предуговора који је сачинио тужилац, интервенисала је и у предуговор унела одредбу којом је уговорено да предуговор важи само у случају да тужена не врати позајмљени новац тужиоцу, а никада није имала намеру да тужиоцу прода стан у ... улици.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је ставом првим изреке одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио утврђење права својине на основу предуговора о купопродаји непокретности, а ставом другим изреке делимично одбио евентуални тужбени захтев применом одредбе члана 371. Закона о облигационим односима – ЗОО имајући у виду да је потраживање тужиоца по признаници која гласи на 50.000 евра доспело 1.6.2005. године, а да је тужба поднета 12.1.2016. године, оценио да је наведено потраживање застарело. У преосталом делу првостепени суд је усвојио евентуални тужбени захтев тужиоца, закључивши да постоји обавеза тужене као зајмопримца да врати тужиоцу на име зајма 16.000 евра, с обзиром на то да је тужилац предао туженој 66.000 евра, да је део дуга од 50.000 евра застарео и да преостали дуг од 16.000 евра, који је била дужна да врати до 15.5.2006. године, тужена није вратила, па је применом одредби члана 557, 559. и 562. ЗОО, обавезао тужену на исплату, као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано и оно недвосмислено произлази из доказа у списима које је првостепени суд правилно ценио у складу са одредбом члана 8. ЗПП, па наводима жалбе тужене чињенично стање није доведено у сумњу.

Жалбом тужена неосновано напада резултате доказног поступка покушавајући да кроз изнете тврдње доведе у сумњу правилност закључка првостепеног суда о битним чињеничним питањима спорног односа, указујући да су писани докази фиктивни и потписани од стране тужене у намери да помогне тужиоцу, како би их он презентовао својим повериоцима. Првостепени суд је, сагласно доказним предлозима парничних странака, закључак о изнетим наводима извео ценећи садржину признаница, предуговора и исказа парничних странака. Становиште је и другостепеног суда да изведени докази говоре у прилог основаности навода тужиоца. Овај суд нема основа да сумња у утврђено чињенично стање на коме је заснована побијана пресуда,

јер је првостепени суд у образложењу своје одлуке дао разлоге, којима је на јасан и потпун начин објаснио како је текао доказни поступак, који су докази изведени и како су утврђене чињенице битне за одлучивање о тужбеном захтеву. Са друге стране, тужена у жалби није пружила нове доказе, није истакла нове чињенице, нити изнела наводе којима се доводи у сумњу веродостојност и садржина доказа које је првостепени суд прихватио и на основу којих је утврдио чињенично стање, на коме је засновао своју одлуку.

Неосновано тужена жалбом побија правилност оцене изведених доказа, указујући да је суд неоправдано поклатио веру исказу тужиоца. Одредбом члана 8. ЗПП установљено је начело слободне оцене доказа која подразумева одсуство законом утврђених правила у избору доказа и њиховом рангирању према доказној снази која препушта суду, према специфичностима конкретног случаја, да слободно, без формалних ограничења, савесно и брижљиво оцени изведене доказе и формира своје уверење о доказаним, односно недоказаним чињеницама. Слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе по предлогу странке извести ради утврђивања одлучних чињеница. Правилној оцени исказа странака у смислу члана 8. ЗПП, као и уосталом сваког доказа претходи пре свега потпуна анализа садржине исказа у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне за доношење одлуке. По становишту овог суда, правилно је првостепени суд поклатио веру исказу тужиоца, који је у сагласности са исправама и делимично потврђен управо исказом тужене да је интервенисала приликом сачињавања предуговора, како би се у исти унела одредба према којој предуговор важи само у случају да тужена не врати позајмљени новац тужиоцу, што несумњиво потврђује да је примила новац од тужиоца, те га он основано тражи. Поред наведеног, правилно првостепени суд није прихватио исказ тужене у делу у којем је тврдила да никада није позајмљивала новац од тужиоца, будући да је оценом приложених доказа и исказа тужиоца несумњиво утврдио да је тужилац у више наврата туженој исплатио укупно 66.000 евра, што потврђују признанице које је тужена потписала, као и садржина предуговора. Следом наведеног, није основано жалбено указивање да се донета пресуда заснива искључиво на наводима тужиоца, јер су у конкретном случају од пресудног значаја пре свега биле битне контрадикторности у наводима тужене, околност што су за утужени дуг суду приложени писани докази о позајмицама и то признанице и предуговор, чија садржина потврђује да је потраживање засновано на зајму, као и одсуство било каквих писаних доказа о враћању зајма.

Супротно жалбеним наводима, првостепени суд је сваки доказ посебно и потом све доказе заједно ценио у складу са правилима логичког закључивања и оним што је животно прихватљиво, вршећи садржајну и суштинску анализу и оцену сваког доказа засебно и у узајамној вези са другим доказима. Оцена суда о постојању уговорног односа парничних странака донета је на темељу целовите оцене међусобне повезаности свих изведених доказа, који потврђују њихове односе. Првостепени суд је истинитост одлучних чињеница образложио закључком који је извео оценом доказа, дајући јасне и потпуне разлоге, па нису основани наводи жалбе којима се указује да признанице и предуговор, представљају само фиктивни доказ који поткрепљује неосновану тврдњу тужиоца, те да се овакав пословни однос није стварно догодио. Првостепени суд је правилно на основу изведених доказа утврдио да је тужилац

туженој предао 66.000 евра по основу зајма, да је део дуга од 50.000 евра застарео и правилно обавезао тужену да на име зајма врати тужиоцу 16.000 евра. Следом наведеног, првостепени суд је правилном оценом садржине признаница и предуговора, доводећи их у везу са исказима странака, правилно утврдио чињенично стање, а супротни жалбени наводи нису основани. Из изнетих разлога, наводи жалбе којима се заправо указује да је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП нису основани и не доводе у сумњу законитост и правилност донете пресуде.

Сагласно одредби члана 557. ЗОО уговором о зајму обавезује се зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Сходно правилно утврђеним чињеницама, правилно је првостепени суд применом одредби члана 557. и 562. ЗОО, обавезао тужену да тужиоцу врати позајмљена новчана средства од 16.000 евра и правилно тужиоцу признао право на камату почев од доспелости обавезе тужене, у смислу одредбе члана 277. и 395. ЗОО.

Међутим, првостепени суд је у погледу начина исплате досуђене камате неправилно применио материјално право на шта другостепени суд пази по службеној дужности, будући да је одредбом члана 395. ЗОО прописано да ако новчана обавеза гласи на плаћање у некој страниој валути, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе, па је у том делу првостепена пресуда преиначена тако што је обавезана тужена да тужиоцу главни дуг и законску затезну камату исплати у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Поред наведеног, иако је правилно првостепени суд оценио да тужиоцу припада и затезна камата на досуђени износ главног дуга у валути евро почев од 16.5.2006. године, јер је обавеза зајмопримца доспела 15.5.2006. године, није правилно применио материјално право када је тужиоцу за цео период доцње досудио камату обрачунату по Закону о затезној камати. Имајући у виду да се на новчане обавезе у валути евро плаћала затезна камата по стопи Европске централне банке до 25.12.2012. године када је ступио на снагу Закон о затезној камати (“Службени гласник РС”, бр. 119/12), који одредбом члана 4. став 1. и 3. прописује стопу затезне камате на износ дуга који гласи на евро и то у динарској противвредности сагласно члану 395. ЗОО, овај суд је у наведеном делу преиначио првостепену пресуду и обавезао тужену да тужиоцу на износ главног дуга исплати затезну камату за период доцње од 16.5.2006. године до 24.12.2012. године по стопи Европске централне банке, а од 25.12.2012. године до исплате по стопи предвиђеној Законом о затезној камати, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

Приликом одлучивања о основаности жалбе, односно законитости и правилности побијане одлуке, другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе али их није посебно образлагао, применом члана 396. став 1. ЗПП, будући да не могу довести до другачије одлуке у овој парници.

Из изложених разлога, Апелациони суд у Београду је применом члана 390. и члана 394. тачка 4. ЗПП, одлучио у ставу првом и другом изреке ове пресуде.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка на основу члана 401. тачка 2. ЗПП, донета правилном применом одредаба чл. 150. и 153. ЗПП, а њихова висина је правилно обрачуната на основу Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Одлуку у ставу трећем изреке, Апелациони суд у Београду је донео на основу члана 165. у вези члана 153. ЗПП, имајући у виду да је тужена успела у поступку по жалби у незнатном делу који се односи на начин исплате главног дуга и законску затезну камату, због чега је одбијен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка на име састава жалбе.

**Председник већа-судија
Маја Чогурић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић